

Sátorlajújhely:

Lakótelep, vízmű

Januárban hozzákezdene a határszéli város első korszerű lakótelepének építéséhez. Itt a lakásokat már gázzal fűtik. Jövőre elkészül a 10 millió forintos költséggel bővített városi vízmű, amely a hegyvidék üdülőtelepeit is ellátja majd.

Győr:

Rekonstrukció a vagongyárban

A fél évszázada működő győri Vagongyárban karácsonyra elkészült a 45 ezredik vasúti kocsi. Az új évben — 100 millió forintos költséggel — nagyméretű rekonstrukcióra kerül sor: a többi között új üzem épül személykocsi gyártására.

Szolnok:

Indulnak a „csuklósok“

A Tisza-parti város karácsonyi „szennzációja“ az a 12 csuklós autóbusz volt, amely az iparnegyed és a város közötti hat kilométer hosszú útvonalon jövőre megoldja a rendkívüli mértékben megnőtt forgalom problémáit.

Szeged:

Termálvízzel, földgázzal

A Tisza-parti metropolis lett a legtisztább levegőjű vidéki nagyváros: az idei télen már mintegy kétezer lakást és számos üzemet fűtenek termálvízzel és földgázzal. Jövőre több ezer újabb lakás részesül ilyen fűtésben.

Mezőkövesd:

Nagyarányú városiasítás

Megszületett a döntés: 1967-ben megkezdik a munkát és 1970-ig városias jellegűvé fejlesztik a dél-bükki és a Tisza menti községek kereskedelmi-forgalmi központját. Az első ütemben a csatorna- és a vízműhálózat készül el. A közeli nagyhírű zsóri fürdőben 20 holdas parkot alakítanak ki, környékén pedig 150 hétvégi telket parcelláznak.

Új turistaházak nyílnak

Jó néhány új turistaház nyílik a jövő év első negyedében. A Börzsönyben a kisinóci, a Pilis-hegységben a csikóváráljai és a Lajos-forrási turistaház minden szempontból megfelel majd a legújabb követelményeknek. Különösen áll ez a legutóbbira, amelyet központi fűtéssel, hideg-meleg vízzel látnak el és szomszédságában korcsolyapályát nyitnak.

Magyar hangbemondások francia dokumentumfilm
Bemutató: vidéken XII. 29.
Budapesten I. 5.

Pesti Robinsonok a barlang mélyén

Egy hónapot töltenek 40 méterrel a föld alatt a szemlőhegyi expedíció tagjai

Magyarországon páratlan kísérlet előkészületei folynak: néhány hét múlva barlangkutató-expedíció költözik a szemlőhegyi barlang mélyére, hogy ott a külvilágtól teljesen elszigetelve, 40 méterre a föld alatt egy hónapot töltsenek. Barlangkutatókat és egyéb tudományos munkát is végeznek, de a kísérlet legfőbb „tárgya“: ők maguk. Elsősorban azt vizsgálják ugyanis, hogy az ember fizikuma és idegrendszere hogyan viseli el az elzártsággal, a rideg körülményekkel járó megpróbáltatásokat. Az előkészületekről Palánkai János, a csoport vezetője tájékoztatta munkatársunkat.

◆ Kik?

— A csoport különböző korú és különböző fizikai állapotú emberekből áll — mondotta. — Létszáma: hat férfi és két nő. A legidősebb férfi 47 éves, a fiatalabb hölgy 21, de a csoport Benjáminja férfi: 20 éves. Az expedíció zöme régi barlangturista (a két nő is az, civilben az egyik tervelődő, a másik fodrász). En pedig — mint a pálvölgyi barlang üzemvezetője — néhány éve „profi“ barlangos vagyok. Lesznek közöttünk olyanok is, akik életükben először vesznek részt barlangtúrán. Lehetőség, hogy kilencediknek és tizediknek a filmhíradó és a tv egy-egy munkatársa is csatlakozik hozzánk, ha felvételeket akarnak készíteni, nekik is lent kell tölteniük a teljes hónapot. Az első elképzelések szerint leszállt volna egy orvos is, az egészségügyi adatok rögzítésére, de a kísérletet irányító Sportkórház orvosai úgy döntöttek, hogy helyette időnként orvosi bizottság száll majd le a vizsgálatokra, de ezen a munkán kívül nem érintkezhetnek a csoport tagjaival, semmiféle közlést nem tehetnek. Erre a módszerre azért van szükség, mert a lent tartózkodó orvost éppen úgy befolyásolnák a körülmények, mint a csoport tagjait, s ez esetleg torzítaná a vizsgálati eredményeket.

A lenti táborhelyen óra, rádió és minden egyéb időmérő, vagy időjelző eszköz nélkül, teljesen a saját időérzékre bízva él majd a csoport. A táborba villanyt vezetnek, hogy a szokásos karbidlámpák körülbelül 8 óráig égésideje ne tájékoztassa őket az idő múlásáról. A férfiak nem borotválkozhatnak, hogy „borotvára érett“ szakálluk méretéből ne következtethessenek: milyen napszak, hány óra van.

◆ Születésnap — találomra

A barlangi Robinsonok maguk határozzák meg, mikor kelnek, mikor fekszenek. Akkor végzik a munkájukat: a barlangkutatókat, rovarok gyűjtését, tudományos megfigyeléseket, tábori munkákat, ruházat karbantartást, és egyébeket, amikor szerintük nappal van.

Szórakozásuk: olvasás, sakk és kártya. Német nyelvtanfolyamot is szerveznek, de ez már nemcsak időöltés, hanem kísérlet is — annak megállapítására, hogyan változik a terhelés során a tanulási készség, a felfogóképesség.

A kísérlet időszakában lesz a vezető születésnapja. Ezt odalént „saját naptáruk“ szerint ünneplik — természetesen szigorúan szeszmentesen —, akkor, amikor úgy gondolják, hogy itt az ideje. Palánkai János csak a felszállás után szerez tudomást arról, hogy a valóságosnál hány nappal — vagy órával — előbb, vagy később tartotta születésnapját.

A szemlőhegyi barlangban — 40 méterrel a felszín alatt — 8—9 fok az átlag hőmérséklet, a levegő páratartalma pedig 80—95 százalékos. A kutatók sátorban laknak majd, s gumimatracon, hálózsákban pihennek. Egy elrekesztett barlangfolyosón infra-száritókamrárt rendeznek be, itt helyezik el a nedvességtől óvando tárgyakat, s itt száritják ki, az ő számításuk szerinti éjszakákon a nappal viselt ruhát, nappal pedig a hálóruhát. Ketten az első és negyedik héten, a többiek közül néhány méternyi, sátor nélkül, gumimatracon és hálózsákban alszanak, s a száritókamrárt sem vehetik igénybe. A kísérletnek ez a része az emberi fizikum reakcióinak tanulmányozására szolgál — a legnehezebb barlangviszonyok között.

◆ Étlap

Most dolgozza ki az étrendet az Élelméztudományi Intézet. Az expedíció konzerveket és nyersanyagot is visz magával, valamint propánbután főzőkályhát. Pontosán feljegyzik, ha valaki az előre kiszámított élelmiszeradagot nem fogyasztja el, vagy többet eszik. A terv szerint két hétig normális, a mindennapi életben megszokott, előírt táplálékot kapnak a csoport tagjai, a második két héten egyéni kívánság szerint mindenki azt fogyasztja, amit kíván, amit rendel.

Gondoskodnak friss kenyér, valamint főzésre, ivásra és mosásra szolgáló víz utánpótlásáról. Az ügyeletes felszíni segítők a barlangfolyosót lezáró rács mögé teszik a megfelelő víz- és kenyérmennyiséget, majd jelzik, hogy a „Robinsonok“ feljuthatnak a rácsig, levinni az utánpótlást. Ugyanígy juttatják be a második két hétben a „rendelt“ egyéb élelmiszert, nyersanyagot, esetleg szendvicset, vagy cukrászterményt. Odalént a szállítmányok érkezéséből, sem következtethetnek arra, hogy hány óra van. Az utánpótlás ritmusát ugyanis a barlanglakók szabályozzák: mindig akkor kéri — és kapják — a küldeményt, amikor a „barlangi időszámítás“ szerint reggel van.

◆ Egy szál kábel

A felszínen gondosan szervezett állomás gondoskodik a kísérlet sikeréről és az események regisztrálásáról. Ott lesznek a pálvölgyi barlang hivatásos vezetői, az egész akciót finanszírozó Természetbarát Szövetség és a Kinnizsi Sportegyesület barlangkutatói, valamint — állandó ügyeletben — a Sportkórház egyik orvosa.

A tábor és a felszíni állomás között kétoldali telefonkapcsolatot létesítenek, de ezen fentről semmilyen információt nem szabad lejutatni. A barlangban levő mikrofont a táborban élők tudta nélkül, felülről is lehet kapcsolni, tehát bármikor lehallgathatják és magnóra vehetik a barlangban történőket. Ez a módszer sokat segít majd az elszigeteltség és a szokatlan környezet lélektani hatásának vizsgálatában.

Ha a táborlakók óhajtanak valamit, telefonon jelentkeznek. Közlik, hogy szerintük hányadika, hány óra van, mit kívánnak, milyen munkát kezdenek. Természetesen újabb utasításokat is kaphatnak a felszínről. Telefonon kérnek élelmiszer- és felszerelés-utánpótlást, és így értesülnek arról is, hogy elmehetnek a rácsig a holmiért. A felszíni ügyeletesek oly rap-

szódikusan váltják egymást, hogy telefonhangjukból se lehessen következtetni az idő múlására.

◆ Utolsó előkészületek

A vállalkozók az előkészületek utolsó szakaszát végzik. Már híre ment a tervezett expedíciónak, sok az új jelentkező — két gimnázista lány Győrből éppen most küldött ajánlkozó levelet, de hiába: a létszám betelt.

Február elején lefektetik a villamos kábeleket, felverik a sátrakat, berendezik az infrakamrárt, lehordják a felszerelést. Aztán a hónap közepén leszáll a nyolc — esetleg az operatőrökkel együtt tíz — főnyi különítmény és rájuk csukját a rácsot.

Akkor jelentkeznek első ízben a tábor, mint pontos idővel, nagyjából így:

— Itt a Barlang, az idő február ennyediké, délelőtt 10 óra. Minden rendben, az elhelyezkedést megkezdjük. Este jelentkezünk. Vége!...

Faludi András

Felmérések kora

Sokan élcelődnek azzal, hogy mostanában minden szerv, mindent felmér, feltérképez és elemez. Pedig nem tréfa ez. Az országos helyi és szakmai önvizsgálatok valami egészen újat jelentenek közéletünkben: az ország több mint ezeréves fennállása óta mostanában igyekeztünk először ilyen széles körben, ilyen átfogóan, torzítás, feketítés vagy lakkózás nélkül szembenézni a magyar étellel; most először igyekeztünk lehetőleg pontos, de mindenképpen realitás képét kapni arról, milyen eredményeket értünk el eddig, mik a hiányosságaink, hogyan állunk most. S mindezt azért, hogy a valóság talaján tüzheszük ki az utat, amelyen az eddiginél gyorsabban haladhatunk előre.

„Felmérések kora?“ Igen, ha úgy tetszik, nevezzük annak is. Hiszen ez az országos önvizsgálat nem divat, nem hobby, hanem a szocialista társadalom fejlesztésének, realitás tervek elkészítésének nélkülözhetetlen, szerves része.

Es helyes, hogy a felmérések eredményeit egyre gyakrabban közli a sajtó. Csak a H. H.-ban és csupán az utolsó negyedében 14 nagyobb felmérés eredményeiről számoltunk be olvasóinknak. Például ismertettük, hogy a féléves tanács feltérképezte dolgozóinak hatáskörét és az ügyintézés módját. Az eredmény: teljesen új munkarendet alakítottak ki, és egyharmadával csökken-

tették az ügyintézés idejét. Egy országos felmérés is segített felfigyelni a kisgyermekes dolgozó anyák hátrányos helyzetére. Az eredmény: az MSZMP IX. kongresszusán elhangzott javaslat a 2 és fél éves anyasági segély bevezetéséről. Az ipar és a kereskedelem is sorra-rendre méri fel a belső és külső piacot. Az eredmény: a második félévben már a valóságos igények és szükségletek felé fordul a termelés és a belkereskedelmi rendelések irányzata. Egy KNEB-vizsgálat megállapította, hogy 300—500 millió forint munkabér esik ki a dolgozók zsebéből azért, mert néhány elavult rendelkezés miatt rengetegen fordulnak a Fővárosi Tanácshoz és szerveihez felesleges igazolásokért. Az eredmény: a Fővárosi Tanács felmérté, ki, miért keresi fel osztályait és készíti az ügyvitel egyszerűsítésének tervét.

Igaz: a felmérések igen sok hibára, hiányosságra, felesleges, sőt oktondi intézkedésre és munkamódszerekre is fényt vetnek. De hisz ezért is készülnek! A valósággal való szembenézés még senkinek sem ártott. A szocializmust építő társadalomnak pedig elsőrendű érdeke, hogy gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésünk meggyorsításának további útját ne illúziókra és légvárakra, hanem tudományosan kimunkált, szilárd alapokra építse.

Zsombor János

Pusztit ad a győztes

Befejeződött a kanárik budapesti vetélkedője. Több száz énekes madár versengett: melyikük tud szebben énekelni, trillázni. A versenyszabály értelmében 30 perc alatt, egyszerre négy madárnak kellett lefűtyülni „repertoárját“. A győzelmet az osztrák Maximilian Pressung „együttese“ szerezte meg, 348 ponttal. A magyarok közül Boros István madarai érték el a legjobb eredményt. Aranyérmert szerzett még Szilágyi Margit képzőművész és Riskó Gyula is: az előbbi 17 év alatt hófehér, az utóbbi pedig 13 év alatt narancssárga kanárikat tenyészített ki. Képzőművész az egyik győztes: Edeske pusztit ad. Sok jelenlevő férfinéző irigyltel.

Hővezeték épül a Soroksári úton

Tavasszal megkezdik a Soroksári úton a ferencvárosi hőtávvezeték harmadik — a Kelenföldi Hőerőműtől a Sertésvágódáig húzódó — szakaszának építését. Az útvoalat most állapították meg helyszíni szemlén. A munka 1968-ban fejeződik be s ettől kezdve a Kelenföldi Hőerőműből kapja a hőellátást a marhavágóhid, a sertésvágódahíd, a Budapesti Csokoládégyár, az Élelmiszeripari Gépjárató Vállalat, a Budapesti Műszaki Egyetem egy része és az EM 44-es Vállalat. A távvezeték egyes szakaszait járható alagútban helyezik majd el.

Egészségügyi vizsgálat 666 boltban, étteremben

A rendelkezések megszégéséért: prémiumelvonás

A kereskedelem és a vendéglátóipar egészségügyi helyzetéről folytatott vizsgálatot az Állami Kereskedelmi Felügyelet. A 666 állami és földművelésügyi szövetkezeti étteremre, vendéglőre, boltra kiterjedő vizsgálat megállapítja, hogy

a kereskedelmi hálózat közegészségügyi helyzete az utóbbi években sokat javult.

A vállalatok a harmadik öt éves terv során több mint 65 millió forintot fordítottak egészségügyi beruházásokra s a dolgozók munkakörülményeinek javítására évente mintegy 25 millió forintot költöttek. Ennek ellenére az üzletek egy része még ma is kor-

szertlenül, állandó a takarítónő-hiány és sok helyen nincs lehetőség a rendszeres tisztálkodásra. Egyes élelmiszerekhez nem adnak megfelelő nagyságú csomagolópapírt, a vendéglőkben gyakori a kétes tisztaságú abrosz.

A sütiipari és húsiipari termékeket nem szállítják kellő higiénia-val.

A Belkereskedelmi Minisztérium a vizsgálatról szóló jelentést eljuttatta a vállalatok irányító szerveihez: az egészségügyi rendelkezések ismételt be nem tartása a jövőben prémiumcsökkentéssel, illetve elvonással jár.

Úttörő karnevál a Parlamentben

Karácsony első napján közéleti személyiségeket láttak vendégül a tizenegyedik parlamenti úttörőkarnevál résztvevői: a többi között Nemes Dezső, a Politikai Bizottság tagját és Nagy József né könyvüipari minisztert.

Hétfőn délután 3 órától este 6 óráig tartott a vidám ünnepség, a játék, a móka. Ez alkalommal főként vidéki gyerekek gyülekeztek a kupolateremben: Pest megyéből 150, a többi megye képviselőiben 20—20 úttörő érkezett. Karácsony kettős ünnepén összesen 1700 kisdobos és 3500 úttörő vett részt a parlamenti karneválon, amelynek befejező báljára a KISZ művészegyüttesén kívül, neves színészek és énekesek fellépését biztosították.